

Érdeemes az Egyesületben dolgozni

Beszélgetés Liptay György professzor úrral 85. születésnapja alkalmából

1932. február 12. különleges nap volt a történelemben, mert megszületett Budapesten a Műegyetem későbbi professzora és az MKE későbbi alelnöke, Prof. Dr. Liptay György. A kérdezőnek többszörös kapcsolódási pontjai vannak az ünnepelttel, mivel február 12. a névnapja, műegyetemi diákként a tanítványa és az MKE elnökeként közeli munkatársa volt a professzor úrnak.

A hosszú szoros együttműködés során az a megtiszteltetés ért, hogy tegezhető viszonyba kerültem Professzor úrral, így az Olvasó ne vegye tiszteletlenségnek, hogy a beszélgetés ebben a baráti légkörben zajlott le.

– Először is szeretnék sok szeretettel gratulálni és jó egészséget kívánni ehhez a jeles ünnephez. Nagyon örülök, hogy a szokásos jókedvvel és fiatalos lendülettel beszélgethetünk hosszú és tartalmas életutadról. Készültem néhány kérdéssel, de természetesen szabadon kiegészítheted beszélgetésünk fő témáit.

Röviden összefoglalnád életutad legfőbb mérföldköveit? Mi vezetett a kémiai érdeklődés felé?

– A Fasori Evangélikus Gimnáziumban alakult ki a kémia iránti érdeklődésem, osztályfőnököm, a sokak által ismert és tisztelt dr. Vermes Miklós hatására. Engedélyével bejártam a szertárba, ott kísérletezhettem, és Muki bácsi folyamatosan különböző érdekes feladatokat adott. Már akkor elhatároztam, hogy a vegyészet fogja meghatározni az életemet. Hatással volt rám még Kucsman Árpád (később egyetemi tanár), aki 5 évvel felettem járt, és mint alsós felnéztem rá. Később sokat mesélt az egyetemi dolgokról is, így aztán hamar eldőlt: kémiával akarok foglalkozni.

A Budapesti Műszaki Egyetemre vettem fel, ahol már harmadéves koromtól az Erdey László vezette Általános és Analitikai Kémia Tanszéken „ügyködhettem” demonstrátorként. Ő irányított a termikus analízis felé, és a Paulik Ferenc vezette csoportba kerültem. Az analitikai csapadékok hőkezelési problémái mellett feladatunk volt a termoanalitikai módszerek széles körű elterjesztése, új módszerek kidolgozása. Diplomamunkámtól kezdve az egyetemi doktori, kandidátusi, majd nagydoktori témáim is mind e témakörből valók.

A pozitív élmények mellett pályafutásomban törést jelentett, hogy 1966-ban átkerültem (nem önként) az újonnan alakított Alkalmazott Kémia Tanszékre, ahol a tanszékvezetőm, Porubszky Iván több mint másfél évig nem engedte beadni a kész kandidátusi disszertációm, továbbá 1973-ban nem akart elengedni éle-

tem első plenáris előadásának megtartására, Csehszlovákiába. Tanszékvezetőm többször is azt javasolta, hogy a legjobb volna, ha elmennék az egyetemről, de végül is én maradtam – ő meg a börtönbe távozott... Pungor Ernő – az akkori dékán – a konfliktust megoldandó áthelyezett a Szervetlen Kémia Tanszékre.

Ez idő alatt kezdtem szerkeszteni az *Atlas of Thermoanalytical Curves* sorozatot, amely angol–magyar közös kiadásban jelent meg. 1969-ben részt vettem a Magyarországon kiadott első nemzetközi folyóirat megalakításában (*Journal of Thermal Analysis*), amelynek ma is Consulting Editor vagyok. 20 évig a *Thermal Analysis Abstracts* kelet-európai regionális szerkesztője voltam. Több nemzetközi termoanalitikai konferencia szervezésében vettem részt, 1998-ban az ESTAC konferencia elnöke voltam. Az MTA-ban is dolgoztam, az Analitikai Bizottság tagja voltam 12 éven át, a Termoanalitikai Munkabizottság 6 alkalommal választott meg elnökéül. Az ICTAC-ban is dolgoztam, ma is a díj bizottság tagja vagyok, 2008-ban megkaptam az ICTAC Distinguished Service Awardot.

Szakmai pályám mérföldkövei „ékköveként” jegyzem és meg kívánom még említeni, hogy sokat dolgoztam a volt gimnáziumom egyházi „visszaszerzésében”, és a mai napig a Fasori Gimnázium Öregdiákok szervezetének tiszteletbeli elnöke vagyok.

– Mikor kapcsolódtál be a MKE életébe, miért fontos számodra az MKE és az általa képviselt tevékenység?

– Az aktív egyesületi munkában 1965-től veszek részt. Ekkor tartottak egy konferenciát Grazban. Osztrák–magyar–szlovén rendezésű konferencia volt, amit főnököm (Erdey László) betegsége miatt nekem kellett lebonyolítani. Ez azért volt érdekes, mert devizamentes cserealapon több magyar résztvevő (kb. 10 személy) tudott az összejövetelre kiutazni anélkül, hogy a há-

roméves nyugati kiutazási lehetőséget befolyásolta volna a részvétel... Ez volt életem első külföldi konferenciája. Ezt követően aktívan vettem részt az 1966-ban Budapesten rendezett Nemzetközi Analitikai Konferencia szervezésében, mint titkár. Főnököm, Erdey professzor betegségéből lábadozott, így elég sok előkészítő munka hárult rám. Nagyon sokat tanultam a szervezésben, rengeteg segítséget kaptunk az akkori egyesületi titkártól, Szepesváry Györgynétől.

1970-ben, Erdey professzor halála után aktívan közreműködtem a III. Nemzetközi Analitikai konferencia előkészítő munkáiban, amit akkor Pungor Ernő vezetett. A konferencia sikeres lebonyolítása után az Analitikai Szakosztály élre kerülő elnök, Pungor Ernő felkért a titkári poszt betöltésére. Ezt a tisztséget 1990-ig láttam el. Az egyik évben Analitikai Anketót, a másik évben Analitikai Napokat szerveztünk rendszeresen. 1974-ben, illetve 1975-ben az ICTA konferencia szervezőtitkáráként, valamint a II. Euroanalysis konferencia titkáráként dolgoztam. 1991 és 1995 között az Analitikai Szakosztály alelnöke voltam. 1995-től, két ciklusban, 2003-ig a Szakosztály elnökeként tevékenykedtem, és mint az egyik legnagyobb Szakosztály képviselője, az IB tagja voltam. 1996 és 2000-ben az analitikai tárgyú Vegyészkonferencia elnökeként vettem részt a szervezésben. 1998-ban az Egyesület által szervezett ESTAC konferencia (350 résztvevő) elnöke voltam. 2003-tól 2015-ig 3 cikluson át az Egyesület alelnöki posztját töltöttem be. 2015-től az Etikai Bizottság elnökeként tevékenykedem.

– Hogyan jutottál el az alelnöki pozícióhoz? Mi volt a legnagyobb kihívás alelnöki tevékenységed során?

– Az alelnöki pozíció elnyerésekor a folyamatos egyesületi munkám miatt esett rám a választás, hiszen a húszéves szakosztályi titkárság mellett két ciklusban megválasztottak az egyik legnagyobb szakosztály elnökének is. A folyamatos ságot kellett biztosítani. Korábban három ügyvezető igazgató is volt, a sok változás miatt szükség volt egy olyan emberre, aki ismerte a múltbeli tevékenységet. Három elnökkel, Kálmán Alajossal, Mátyus Péterrel és Veled is együtt tudtam dolgozni. Ténykedésem a folyamatosságon kívül a kialakuló helyzetekhez való igazodás volt. Alelnökségem

alatt lett az Egyesület 100 éves, 2007-ben. Az ünnepségsorozat előkészítésében, megszervezésében sokat tevékenykedtem. Móra Lászlóval megírtuk az Egyesület 100 éves történetét, amely a Természet Világában jelent meg, és szerepelt az Egyesület honlapján is. Az évforduló alkalmából két különszámot adtunk ki a Természet Világa folyóiratban Silberer Vera segítségével. 2011-ben volt a Kémia Nemzetközi Éve, ekkor ugyancsak különszámot jelenttünk meg.

Az 1998-as, balatonfüredi ESTAC konferencia nyitóünnepségén.

Balról: Paulik Ferenc, Kálmán Alajos, Liptay György, Pokol György

Az Egyesületben eltöltött idő sok személyes ismerettséghez juttatott, ezeket igyekeztem kamatoztatni például a támogatások megszervezéséhez.

– Milyen útravalót adnál a fiatal szakmai utódoknak?

– Azt, hogy érdemes az Egyesületben dolgozni. Rengeteg embert ismerhetünk meg, kapcsolatba kerülhetünk olyanokkal, akikkel a későbbiekben eredményesen együtt lehet működni.

Saját példamon keresztül mondhatom, hogy széles körű ismerettségemet az egyesületi munka során szereztem. A vegyésztársadalomnak össze kell fognia, hogy a kémia iránti tartózkodást, gyakran ellenszenvet, mérsékeljük, például az egyesületi felvilágosító munkával. Fontosnak tartom továbbá az Egyesület azon fáradozását, hogy a fiataloknak erkölcsi és pénzügyi támogatást nyújtson. Ehhez viszont széles körű társadalmi összefogásra van szükség a vegyészek között, amit az Egyesület tud biztosítani.

Külföldön az egyesületi tagság rangot ad, a Royal Society of Chemistry tagjai még a névjegyükön is feltüntetik a tagságukat, sajnos ettől mi még messze vagyunk. A világ egyik legnagyobb társadalmi egyesülete, az Amerikai Kémikusok Egyesülete, kb. 180 ezer taggal. Magyarországon kb. 20 000 kémikus van, de a taglétszámunk 2000 körüli. Ha átszámítjuk: a népességi viszonyokat

figyelembe véve nagyon messze vagyunk az amerikai aránytól. Jó lenne, ha Egyesületünk is nagyobb létszámban tudná egyesíteni a kémia iránt elkötelezett kollégákat, elsősorban a fiatalok aktív részvételére lenne szükség a jövő biztosítása érdekében.

– Végezetül szeretnék még valamit kérni. Készíthetünk közös felvételt a híres kockás sapkával? Azt hiszem, hogy sokan kedvelik ezt a viseletet.

Köszönöm a beszélgetést! Sarkadi Livia

Liptay György – a híres sapkában. Jobbján Androsits Beáta, balján Sarkadi Livia

A címlapon látható műegyetemi CH épület rekonstrukcióját a hetvenes években Liptay György is irányította.